

Міністерство освіти і наук і України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

**Теорія і методика виховання художньо-
обдарованої особистості у закладах
мистецької освіти**

**ЗБІРНИК СТАТЕЙ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

17 – 18 жовтня 2019 року

Частина II

TIME OF ART EDUCATION

Collection of Articles VII of the All-Ukrainian Scientific-Practical
Conference

«Theory and methods of education of the artistically gifted person in the
institutions of art education»

Харків
Україна
2019

УДК 37.032

ББК 85я43

Ч-24

Редакційна колегія

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор

Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор

Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор

Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор

Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор

Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор

Фомін В.В. – доктор педагогічних наук, професор (голов.ред.)

Бурма А.В.- кандидат педагогічних наук, доцент

Затверджено редакційно видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Протокол № 6 від 05.11.2019

У збірнику подано статті VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти». Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Теорія і методика виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти: зб. статей VII Всеукраїнської наук. - практ. конф. 17-18 жовтня 2019 року) , ч. II / заг. ред. В.В. Фомін – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2019 – 268 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2019

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019

ЗМІСТ

I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Євгенія Маслій

ПОНЯТТЯ «ТВОРЧІ УМІННЯ» У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ
ЛІТЕРАТУРІ 3

Наталія Круглова

ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН 7

Дар'я Трубнікова

СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 13

Пілюгіна С.А.

ВИКОРИСТАННЯ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГЕЙМ-
ІНДУСТРІЇ 17

Діана Хантулі

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНИХ ВМІНЬ
МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК
НАУКОВА ПРОБЛЕМА 25

Аліса Попова

БАГАТОКОМПОНЕНТНІСТЬ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ 31

Дарина Сафронова

ДОСЛІДЖЕННЯ ТИПОЛОГІЇ ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТИХ ШПАЛЕР
ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЇХ В ІНТЕР'ЄРІ 37

Наталія Бабій

ОБРАЗНО-АСОЦІАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ З ДИЗАЙНУ ОДЯГУ 42

І. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

УДК 373.5.016:78+316.477

Наталія Круглова

*Харківський національний
педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
факультет мистецтв
бм група*

ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

У цій статті переглянуто проблему реалізації кар'єрного потенціалу майбутніх учителів мистецьких дисциплін, на основі аналізу наукових досліджень конкретизовано зміст поняття «кар'єрне зростання», виокремлено перспективні напрями кар'єрного зростання майбутніх учителів мистецьких дисциплін.

Ключові слова. *Учитель мистецьких дисциплін, професійна кар'єра, кар'єрне зростання, перспективи кар'єрного зростання.*

The article considers problem of the career potentials realization future teachers of the art subjects, on the basis of the scientific analysis concretized the concept of the “career growth”, highlighted the career growths promising for the future teachers of the artistic disciplines.

Keywords. *Teacher of artistic disciplines, professional career, career growth, career prospects.*

Постановка проблеми. Вплив динамізму соціально-економічних перетворень на реалізації кар'єрного ресурсу майбутніх учителів мистецьких дисциплін зумовлює наявність значних можливостей для професійного зростання – з однієї сторони, а з іншої, – викликає складність втілення кар'єрного потенціалу.

I. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

Аналіз стану досліджень і публікацій. Вивчення наукових джерел свідчить про актуальність і запитуваність проблеми. Проблемі кар'єрного зростання майбутніх вчителів мистецьких вчителів присвячено багато науково-педагогічних досліджень, зокрема О. Бондарчука, І. Вовковінського, Л. Долгіх, Д. Закатнова, Л. Карамушки, Т. Крісковець, О. Кучерявого, Г. Ложкіна, М. Лукашевича, А. Маркової, О. Мельника, В. Орлова, В. Осьодла, А. Поплавської, та інші.

Однак, аналіз публікацій із проблематики дослідження виявив у цій науковій сфері низку суперечностей між: - традиційними стереотипами щодо трактування феномену кар'єрного зростання та його інноваційним розумінням як процесу професійного самовдосконалення та саморозвитку;

Мета статті - проаналізувати і розкрити особливості і перспективи кар'єрного зростання майбутніх вчителів мистецьких дисциплін; стимулювання творчої роботи вчителів, виокремити пріоритетні перспективні напрями реалізації кар'єрного ресурсу майбутніх учителів мистецьких дисциплін

Виклад основного матеріалу дослідження. Для успішної реалізації професійного потенціалу, побудови кар'єри і подальшого посадового просування вже недостатньо наявності конкретного освітньо-кваліфікаційного рівня. Універсальність і професійна мобільність фахівця стає вимогою часу, а безперервна освіта та систематичне підвищення кваліфікації – передумовою динамічного і вдалого кар'єрного зростання. Першочергова необхідність кардинальних змін у системі професійної освіти України щодо кар'єрного зростання майбутніх педагогів обґрунтована низкою нормативно-правових освітніх документів. Зокрема, у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки наголошено на актуальності посилення кадрового потенціалу системи освіти та окреслено необхідність «розроблення цілісної системи пошуку та відбору на навчання талановитої молоді, її наукового та професійного зростання і подальшого супроводження у кар'єрному рості» [7, с.

I. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

15] з метою забезпечення «стабільного розвитку і нового якісного прориву в національній системі освіти» [там само, с. 7].

Сучасний ринок праці надає майбутнім учителям мистецьких дисциплін великі можливості для обрання індивідуальної траєкторії професійного розвитку, подальшого посадового просування і реалізації особистісного потенціалу, та водночас суттєво підвищує складності у плануванні і управлінні кар'єрою, позбавляючи її ознак спланованості через високий рівень конкуренції і нестабільність соціально-економічної сфери. На зміну твердженню про те, що для успішної кар'єри достатньо лише знань і досвіду, приходять інше, що знання і досвід без високих і стабільних результатів не можуть бути гарантією успішного кар'єрного зростання.

Сучасні працівники повинні вміти швидко адаптуватися в умовах високої конкуренції на ринку праці і складного вибору дієвих шляхів реалізації особистого кар'єрного ресурсу. Однак у практиці часто спостерігається соціальна пасивність, професійний інфантилізм, трудова інертність. Труднощі працевлаштування, низька оцінка професійної компетентності зі сторони керівництва достатньо легко руйнують у вчорашніх випускників вищих навчальних закладів цілеспрямованість і честолоубство, породжуючи песимізм, небажання досягати визнання у професійній діяльності, відмову від обраної професійної кар'єри. Важливе значення для обрання ефективних алгоритмів пошуку перспективної роботи і обдуманих та оптимальних рішень щодо початку і подальшого розвитку кар'єри, окреслення ймовірних перспектив у майбутньому має розуміння майбутніми учителями мистецьких дисциплін сутності і природи феномену «кар'єрного зростання».

Підвищення ролі особистості в побудові і реалізації кар'єрного потенціалу пов'язане із тим, яке значення має кар'єра в житті людини. Це зумовлює необхідність розуміння кар'єри як цілісного утворення, що об'єднує мотиви, оцінки, стратегії поведінки. Наявність виокремлених знань дозволяє спрогнозувати кар'єрну поведінку, досягаючи надалі кар'єрного успіху, що

I. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

проявляється в підвищенні ефективності професійної діяльності і в подальшій самореалізації майбутнього учителя на етапі вибору, планування, реалізації та коректування професійної кар'єри. Багаторічна неформальна заборона наукових досліджень означеної проблеми негативним чином серія: педагогічні науки – Випуск 10 38 позначилася на її розумінні, що пояснюється загальноприйнятою у радянські часи доктриною «людина працює не заради кар'єри, а задля суспільства» [3, с. 11]. Тривалий час уважали, що прагнення побудувати кар'єру притаманно лише людині, яка «ставить турботу про свою кар'єру і особисті успіхи вище за інтереси суспільної справи» [2, с. 6]. Ситуація ускладнювалась і тим, що протягом багатьох десятиліть, на відміну від сьогодення, випускникам гарантували обов'язкове працевлаштування і зарплатню. Не менш вагому роль у минулому відігравала обмеженість кар'єрного зростання наявністю передбачуваних і спланованих трудових змін, а також виключна ключова роль організації у спрямованості кар'єри. У сучасних умовах кар'єра постає як «індивідуально усвідомлена позиція і поведінка людини, що тісно пов'язана із розвитком її професійної діяльності і досвіду» [8, с. 407], як процес постійної самоактуалізації, поступового становлення професійної компетентності, рефлексивно-творчих потенцій, усвідомленого ставлення до власного професійного розвитку, конкурентоспроможності, що дають імпульс новій якості людського капіталу, задоволеністю працею, підвищенням статусу в соціально-освітній сфері, успішній самореалізації, яка супроводжується соціальним визнанням.

Система освіти надає достатньо широкі можливості для реалізації кар'єрного потенціалу майбутніх учителів мистецьких дисциплін. Зокрема, кар'єра учителя може розглядатися як можливість стати унікальним фахівцем у своїй галузі [10], як «процес самореалізації людини в професійному житті, що припускає наявність оптимальних умов для прояву й систематичного розвитку його знань, умінь і особистісних якостей, що надають йому можливість закріпити за собою певний соціальний і професійний статус» [9, с. 192].

I. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

Реалізація такої мети неможлива без прагнень самовдосконалення, розвитку рефлексивно-творчих умінь, конкурентоспроможності, враховуючи постійні нововведення та інновації. Усталені стереотипи про те, що у «вчителя немає кар'єрного стимулу для руху вгору по посадовій драбині, що посада учителя залишається незмінною протягом усього трудового шляху, що вершина кар'єри – це підвищення до заступника директора чи директора школи» [5, с. 93] втратили актуальність. Незалежно від обраного напрямку, кар'єрне зростання майбутнього учителя мистецьких дисциплін представляє собою динамічний процес, тісно пов'язаний із професійним ростом як особистісною готовністю до саморозвитку і самовдосконалення в межах обраної професійної діяльності [6, с. 10].

Важливими складовими цього процесу є поглиблення професійних знань, удосконалення методичного і психолого-педагогічного досвіду організації навчально-виховного процесу, розвиток умінь планувати професійні дії, раціонально використовувати час, вибудовувати індивідуальну кар'єрну траєкторію, а також соціальна мобільність, творча активність, уміння проектувати і успішно реалізувати самоосвіту.

Висновок. Отже, проблема кар'єрного зростання майбутнього учителя мистецьких дисциплін сьогодні по-особливому актуальна і перспективна. Від того, яким буде учитель – байдужим виконавцем, який за короткий час після закінчення вищого навчального закладу перетворюється на інтелектуального банкрута, нездатного щороку поглиблювати й осучаснювати набуті знання, уміння і навички, чи професіоналом, який прагне максимально розкрити власний потенціал – залежить майбутнє інноваційних і соціокультурних трансформацій не лише в освіті, але і в суспільстві загалом. Перспективними напрямами подальшого наукового пошуку є дослідження проблеми мотивації кар'єрного зростання, формування готовності майбутніх фахівців до планування кар'єри.

I. Теоретико-методологічні основи виховання художньо-обдарованої особистості у закладах мистецької освіти

Список використаних джерел

1. Гриньова В. М. Управління кар'єрним зростанням персоналу підприємства: монографія / В. М. Гриньова, М. М. Новікова, О. А. Небилиця. Х : ХНЕУ, 2013. 180 с.
2. Александрова С. А. Становление карьеры педагога в муниципальном сельском районе / С. Александрова // Человек и образование. 2009. № 4. С. 25-29.
3. Залкина Н. П., Сергеева М. Г. Построение профессиональной карьеры в контексте компетентного подхода: монография / Н. П. Залкина, М. Г. Сергеева. Курск.: Региональный финансово-экономический институт, 2013. 207 с.
4. Крисковец Т. Н. Управление профессиональной карьерой учителя: монография / Т. Н. Крисковец. Оренбург, 2007. 144 с.
5. Кутняк С В. Исследование возможностей карьерного роста современного учителя / С. В. Кутняк // Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Гуманитарные науки. 2009. № 1 (9). С. 92-100.
6. Одегов Ю. Г., Журавлев П. В. Управление персоналом: учебник / Ю. Одегов, П. Журавлев. М.: Финстатинформ, 1997. 878 с.
7. Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика: СЕРІЯ: ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ Випуск 10 42 монографія / [Алексєєва С. В., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф. та інші] К.:ТОВ НВП «Поліграфсервіс», 2014. 196 с.